

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Tidavads förskola

Läsår 2017/2018

Antagen
Mariestad
2017-10-09

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
1.1. Syfte.....	4
1.2. Ansvar.....	4
2. Främjande och förebyggande arbete med aktiva åtgärder.....	5
2.1 Undersök.....	5
2.2 Analysera.....	6
2.3 Planerade aktiva åtgärder.....	8
3. Förankring av planen (samverkansskyldighet).....	11
3.1 Barns/elevs delaktighet.....	11
3.2 Vårdnadshavares delaktighet.....	11
3.3 Medarbetares delaktighet.....	11
4. Rutin/åtgärder vid händelse av diskriminering och/eller kränkande behandling.....	12
4.1 Rutiner för all personal i förskolan.....	12
4.2 Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av annat barn.....	12
4.3 Rutiner för när personal kränker, diskrimineras eller trakasserar barn.....	13
4.4 Rutiner för hur barn och deras vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.....	13
5. Uppföljning, utvärdering och redogörelse avseende föregående läsår	15
5.1 Följ upp och utvärdera.....	15
5.2 Redogörelse avseende aktiva åtgärder.....	15
6. Referenser.....	17
7. Bilagor.....	18
7.1 Bilaga 1 – Definitioner.....	18
7.2 Bilaga 2 – Lagstiftning och styrdokument.....	21
7.3 Bilaga 3 – Anmälningsskyldighet.....	23

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tids planeras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Tidavad förskolas plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevs lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevs trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Förskolechef Jenny Forsell ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Främjande och förebyggande arbete med aktiva åtgärder

2.1 Undersök

Undersökningen på Tidavads förskola utgår från olika typer av metoder för att synliggöra de risker och hinder som kan uppstå i vår pedagogiska verksamhet. De metoder vi har använt oss av är: Föräldraenkäten, gemensamma reflektioner och diskussioner i arbetslaget samt observationer.

Inom följande områden har vi identifierat risker och hinder:

Kön och könsöverskridande identitet eller uttryck: Vi ser att risken att falla tillbaka i stereotypa mönster alltid finns även om vi pedagoger är medvetna i vårt förhållningsätt. Därför är det av stor vikt att vi pedagoger fortlöpande diskuterar hur vi utformar våra pedagogiska miljöer samt diskuterar vilka material vi erbjuder barnen på förskolan så att vi kan bemöta alla barns behov och förutsättningar oavsett kön.

Etnisk tillhörighet och religion: Då vi har få antal barn med annan etnisk tillhörighet på vår förskola ser vi att det finns risk att våra barn inte får förståelse och insikt om andra kulturer och värderingar. Vi pedagoger kan förebygga de riskerna genom att tänka igenom vilken barnlitteratur vi erbjuder samt föra en dialog med barnen om olika kulturer. Vidare ser vi en risk att barnen på vår förskola inte får inblick och förståelse i människors olika världssyn och religion.

Ålder: En risk är att vi inte i tillräckligt stor utsträckning tillgodoser de utmaningar som varje enskild individ behöver.

Kränkande behandling: En risk som vi ser är att vi ibland är färre personal. Då är det svårare för oss att uppmärksamma konflikter direkt. En annan risk är om det händer kränkningar och konflikter mellan barnen utanför vår verksamhet som får konsekvenser i förskolan. Vi ser då att det är av stor vikt att vi skapar en god dialog med hemmet.

2.2 Analysera

Undersökningen på Tidavads förskola visar att vi arbetar nära barnen och är aktiva pedagoger. Vi finns tillgängliga för barnen för att kunna stötta dem, utmana barnen i deras utveckling och ta tillvara på barnens intressen.

På Tidavads förskola lär vi tillsammans med barnen och är medforskande pedagoger. Det innebär att vi samtalar med barnen när det händer saker för att uppmärksamma barnens tankar och funderingar. Vi pedagoger kan bolla frågor och idéer med barnen och tillsammans lösa problem.

På Tidavads förskola för vi en daglig kommunikation med vårdnadshavarna och berättar om barnens dag på förskolan. Vi synliggör barnens vardag på förskolan genom att dokumentera den både med bilder men även i text för att alla vårdnadshavare ska få en bra inblick och vara delaktiga i barnens vardag.

På Tidavads förskola arbetar vi pedagoger aktivt med värdegrundsfrågor. Vi sätter stor vikt vid att alla barn ska finnas i ett sammanhang och vara inkluderade. För oss pedagoger är det viktigt att olikheter ses som en tillgång. Vi för en dialog med barnen hur vi är bra kompisar och att vi vuxna föregår med gott exempel.

På Tidavads förskola använder vi våra rutinsituationer för att bygga relationer mellan barnen men även mellan barnen och oss pedagoger.

På Tidavads förskola skapar vi en trygg och tillåtande miljö där alla känner sig respekterade. Det gör vi genom att skapa trygga och hållbara relationer redan vid inskolningen. Att se och förstå alla barn är ett viktigt perspektiv i ett inkluderande arbetssätt. Detta innebär att vi som pedagoger ser varje barn när de kommer till förskolan och finns där som ett stöd under hela dagen. Vi pedagoger roterar med barnen när de byter hemvist och vi hjälps åt att ta hand om varandras barn, en enhet – ett arbetslag.

På Tidavads förskola uppmuntrar vi barnen att hjälpa varandra både i leken och i rutinsituationer. Detta gör vi för att stärka barnen i deras självkänsla och för att växa i sitt jag.

Kön och könsöverskridande identitet eller uttryck: Vi behandlar både pojkar och flickor lika och gör ingen skillnad på dem. Vi pedagoger bemöter varje individ utifrån deras behov och förutsättningar. En risk som vi observerat är dock att vi pedagoger kan falla tillbaka i stereotypa mönster även om vi pedagoger är medvetna i vårt förhållningsätt om vikten av att möta barnens behov oavsett kön. Vidare låter vi alla barn uttrycka sig utifrån sina egna behov och önskemål. Vårt förhållningssätt speglas av ett tillåtande klimat

där samhällets normer inte styr oss. Vi skapar en pedagogisk miljö där biologisk könstillhörighet inte står i fokus.

Etnisk tillhörighet och religion: Vi ser olikheter och mångkulturalitet som en tillgång. Vi uppmärksammar och synliggör traditioner, språk och kulturer hos de barn som är hos oss. Vi arbetar för att barnen utvecklar sin förmåga att leva sig in i och respektera andra kulturer och värderingar. På Tidavads förskola har vi få antal barn med annan etnisk tillhörighet och religion. Vi har identifierat en risk att våra barn inte får förståelse och insikt om andra kulturer och värderingar. Genom att vi pedagoger samtalar med barnen om olika kulturer och traditioner samt ser över vilken barnlitteratur vi erbjuder kan vi synliggöra olika sätt att leva för barnen.

Funktionsnedsättning: Vi anpassar vår verksamhet för att passa alla individers olika behov och bemöter frågor som uppstår. Vi har en anpassad miljö för personer med funktionsnedsättning.

Sexuell läggning: Vi pratar och diskuterar med barnen om olika familjekonstellationer. Vi visar på hur olika familjer kan se ut och pratar om barnens familjeförhållanden.

Ålder: Att vi inte i tillräckligt stor utsträckning tillgodoser de utmaningar som varje enskild individ behöver utifrån ålder är en risk som vi har identifierat på Tidavads förskola. Vår pedagogiska verksamhet utgår dock från barnens förutsättningar och intresse och vi utmanar barnen i olika aktiviteter för att skapa meningsfullhet och ett sammanhang där trygghet och lärande är i fokus.

Kränkande behandling: Vi är närvarande pedagoger för att kunna se och höra vad som händer i barngruppen. Vi kan snabbt ta tag i konflikter som uppstår mellan barnen för att undvika kränkande behandling. Vi pratar mycket om hur man är bra kompisar.

2.3 Planerade aktiva åtgärder

Främjande och förebyggande åtgärder som skäligen kan krävas. Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande aktiva åtgärder	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig
Vi är aktiva pedagoger som alltid finns nära barnen i deras lek och utforskande.	Ständigt pågående	Alla pedagoger
Vi lär tillsammans med barnen och är medforskande.	Ständigt pågående	Alla pedagoger
Vi har en daglig kommunikation med vårdnadshavarna.	Ständigt pågående	Alla pedagoger
Vi arbetar med värdegrundsfrågor.	Ständigt pågående	Alla pedagoger
Vi dokumenterar barnens vardag för att vårdnadshavarna ska få en tydlig inblick i verksamheten.	Ständigt pågående	Alla pedagoger
Vi pratar med barnen om hur vi är mot varandra.	Ständigt pågående	Alla pedagoger
Vi använder rutinsituationer för att bygga relationer.	Ständigt pågående	Alla pedagoger
Vi arbetar aktivt med inkludering och ser olikheter som en tillgång.	Ständigt pågående	Alla pedagoger
Vi skapar en trygg och tillåtande miljö där alla känner sig respekterade.	Ständigt pågående	Alla pedagoger

Vi uppmuntrar barnen att hjälpa varandra både i leken och i rutinsituationer.	Ständigt pågående	Alla pedagoger
Vi behandlar pojkar och flickor lika.	Ständigt pågående	Alla pedagoger
Vårt förhållningssätt speglas av ett tillåtande klimat.	Ständigt pågående	Alla pedagoger
Vi ser olikheter och mångkulturalitet som en tillgång.	Ständigt pågående	Alla pedagoger
Vi arbetar för att barnen ska respektera andra kulturer och värderingar.	Ständigt pågående	Alla pedagoger
Vi anpassar vår verksamhet efter alla individers olika behov.	Ständigt pågående	Alla pedagoger
Vi pratar med barnen och diskuterar om olika familjekonstellationer.	Ständigt pågående	Alla pedagoger
Vår pedagogiska verksamhet utgår från barnens förutsättningar och intresse.	Ständigt pågående	Alla pedagoger

Planerade förebyggande aktiva åtgärder	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig
Vi har startat en ”Tisdagsklubb” där några barn från varje hemvist ses på torget för att göra en gemensam aktivitet.	Start vecka 34 och 1ggr/vecka	En pedagog i veckan
Sångsamling	Start vecka 34 och 1ggr/vecka	En hemvist i veckan
Vi ser över vilken litteratur vi erbjuder barnen.	Vecka 34	Alla pedagoger
Vi ser över vad vi har för rolleksmaterial så att det finns en bra fördelning så att vi kan utmana barnen utifrån deras behov och förutsättningar.	Vecka 34	Alla pedagoger
Skapa ett gemensamt projekt som utgår från arbetet med värdegrundsfrågor. Projektet dokumenteras på vårt gemensamma ”torg”	Start vecka 40 och arbetas med kontinuerligt till verksamhetsårets slut i juni.	Alla pedagoger
Gemensamma diskussioner på enheten kring olika värdegrundsfrågor med syfte att medvetandegöra vårt förhållningssätt kring ålder, kön och hur vi synliggör olika kulturer och traditioner.	Kontinuerligt i det systematiska kvalitetsarbetet.	Alla pedagoger

3. Förankring av planen (samverkansskyldighet)

Arbetet med aktiva åtgärder samverkas med barn/elever, vårdnadshavare och personal.

3.1 Barns/elevs delaktighet

I framtagandet av planen mot diskriminering och kränkande behandling tar vi med de tankar barnen haft i våra samtal tillsammans med dem. Barnen uppmuntras till att lyfta fram sina synpunkter och ge uttryck för sina tankar och känslor. Vidare så reflekterar barnen kring gemensamma värdegrundsfrågor. Vi gör även barnen delaktiga genom att vara närvarande pedagoger som kan berömma när de gör bra saker mot varandra. Vi vill skapa plats på torget för att dokumentera deras handlingar vilket vi hoppas kan påverka barnen förhållningssätt positivt. Vi finns med barnen för att kunna möta dem i tankar och funderingar som uppstår. Vi föregår med gott exempel och är vänliga mot varandra. Vi arbetar kontinuerligt med värdegrundsfrågor tillsammans med barnen med syfte att skapa en atmosfär som präglas av trygghet, respekt och glädje.

3.2 Vårdnadshavares delaktighet

Under höstens föräldramöte informerar och diskuterar vi planen tillsammans med vårdnadshavarna. Då får de tillfälle att kommunicera om ämnet och vara delaktiga och framföra sina åsikter i framtagandet av planen. Planen mot diskriminering och kränkande behandling finns publicerad på hemsidan där man som vårdnadshavare lätt kan hitta den.

3.3 Medarbetares delaktighet

Planen mot diskriminering och kränkande behandling tas fram gemensamt på enheten där alla är delaktiga. Vi för vidare kontinuerliga diskussioner om planen för att hålla den levande. Alla pedagoger ska läsa igenom planen och vara insatta i den. Alla pedagoger är delaktiga i att framföra åsikter och ändringar som kan göras av planen. Föregående läsårs plan har legat till grund framtagandet av detta läsårs plan. Kök och städpersonal har varit delaktiga i framtagandet av planen.

4. Rutin/åtgärder vid händelse av diskriminering och/eller kränkande behandling

4.1 Rutiner för all personal i förskolan.

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All person i förskolan har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Ingen ska kunna säga att ansvaret är någon annans

4.2 Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av annat barn.

- Den som upptäcker eller får information om misstänkt kränkning ansvarar för att åtgärder vidtas.
- Förskolechef informeras om det inträffade.
- Fyller i ”Anmälan till rektor/förskolechef vid diskriminering och kränkande behandling”, Denna blankett hittas på medarbetarportalen Navet; Stöd och service i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Barn och utbildning/Diskriminering och kränkande behandling.
- Vårdnadshavare informeras, detta gäller både den som har kränkt och den som kränkts.
- Anmälaren ansvarar för dokumentation, (vidtagna åtgärder och datum för uppföljning)
- Förskolechef gör en utredning och skickar blanketten (Anmälan till nämnd) till nämnd och chef för förskola och pedagogisk omsorg. Blanketten finns på navet.
- När utredningen har avslutats ska förskolechef göra regelbundna återkopplingar, utvärderingar och uppföljningar av händelsen med berörda barn samt vårdnadshavare.

4.3 Rutiner för när personal kränker, diskrimineras eller trakasserar barn.

- All personal har anmälningsskyldighet till förskolechef, vilket ska ske skyndsamt.
- Fyller i ”Anmälan till rektor/förskolechef vid diskriminering och kränkande behandling”. Denna blankett hittas på medarbetarportalen Navet; Stöd och service i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Barn och utbildning/Diskriminering och kränkande behandling.
- Förskolechef agerar samtalsledare under utredningssamtalet.
- Förskolechef kontaktar berört barns vårdnadshavare.
- Tidsbestämd uppföljning(förskolechef)
- Ev. polisanmälan av förskolechef.
- Alla insatser ska dokumenteras av förskolechef.
- Förskolechef skickar ”Anmälan till nämnd”

4.4 Rutiner för hur barn och deras vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

- Har barnet blivit kränkt av ett annat barn?
Meddela förskolan.
- Har barnet blivit kränkt av personal?
Meddela förskolechef.
- Har barnet blivit kränkt av förskolechef?
Meddela chef för förskola och pedagogisk omsorg, Annica Henrysson, 0501-756727.

Avgränsningar

Om barn/elev/studerande kränker vuxen (ej elev/studerande/personal) omfattas den kränkningen inte av rutin vid diskriminering och/eller kränkande behandling. Blanketten ”Anmälan till förskolechef/rektor vid diskriminering och kränkande behandling” används dock även i detta fall.

Gäller kränkningen personal omfattas ärendet av arbetsmiljölagen.

Utredning/rapportering

Förskolechef/rektor startar utredning och vidtar åtgärder. Förskolechef/rektor är enligt delegation (C25) från utbildningsnämnden skyldig att skyndsamt utreda anmälan samt återrapportera det till avdelningschef och nämnd med hjälp av framtagna blanketter för anmälan, utredning och åtgärder av diskriminering och kränkande behandling. Ärenden som är anmälda till Skolinspektionen eller Barn- och elevombudsmannen (BEO) rapporteras till nämnd av förskolechef/rektor. Ärenden som inte är anmälda till Skolinspektionen eller BEO rapporteras till nämnd av avdelningschef. När samtliga ovanstående steg i ett ärende har utförts och förskolechef/rektor anser att insatta åtgärder fungerar och diskrimineringen/kränkningen upphört avslutas ärendet.

Uppföljning

När utredning har avslutats ska förskolechef/rektor göra regelbundna uppföljningar med berörda barn/elever samt vårdnadshavare. Uppföljningen ska dokumenteras på blankett ”Åtgärder vid diskriminering och kränkande behandling” samt diarieföras. Sektor utbildning sammanställer inkomna anmälningar av diskriminering och kränkande behandling. En analys görs för att bland annat se om ärendena är behandlade, se vilka typer av anmälningar som har kommit in, vilka barn/elever/enheter som är berörda, frekvenser/antal m.m. Sammanställning redovisas till nämnd vid två tillfällen per år

Diarieföring

Administratör diarieför anmälan före inlämnande till nämnd. Ange diarienummer på underlaget. Använd samma diarienummer om det gäller kränkning mot samma barn/elev, detta för att se om något barn/elev blir utsatt för upprepade kränkningar.

5. Uppföljning, utvärdering och redogörelse avseende föregående läsår

5.1 Följ upp och utvärdera

Vi ser att vi har arbetat kontinuerligt med målet, men det har inte blivit tydligt i vår dokumentation. Vi ser att det var en stor fördel med att använda samma mål i diskrimineringsplanen som i kvalitetsverktyget för att kunna hålla det levande. Vi behöver dock bli bättre på att synliggöra detta för barnen och vårdnadshavarna.

Vi vill arbeta mer aktivt för att planen mot diskriminering och kränkande behandling ska bli ett levande verktyg. En planerad förebyggande aktiv åtgärd är att vi pedagoger skapar ett gemensamt projekt på förskolan som utgår från vårt värdegrundsarbete. Projektet dokumenteras på vårt ”torg” som är vår gemensamma mötesplats i huset.

Vi har under verksamhetsåret 17/18 haft en anmälan om diskriminering och kränkande behandling. Våra åtgärder bestod i att:

Vara nära barnen för att se och höra vad som händer. För att stötta eller motverka att det sker kränkningar är vi pedagoger närvarande i barnens lek. Ha en god och kontinuerlig dialog med vårdnadshavarna. Att fortsätta ett aktivt värdegrundsarbete tillsammans med barnen samt i arbetslaget.

5.2 Redogörelse avseende aktiva åtgärder

Föregående läsårs åtgärder	Åtgärd uppfylld	Utvärdering/analys av åtgärd
Utgå från ”Mamma mu gungar”	Ja	Vi upplevde att det var ett bra avstamp.
Reflektion med barnen	Ja	Vi upplevde att reflektionen var ett bra sätt att göra barnen delaktiga och att få deras tankar.

Reflektion i arbetslaget	Ja	Det är värdefullt att reflektera tillsammans för att komma framåt.
Observera barnen	Ja	Observationerna ledde oss i flera olika spår.
Samtal med barnen om olikheter	Ja	Vi hade givande samtal med barnen
Dokumentationer	Ja	Ett bra sätt för barn och vårdnadshavare att få delaktighet.
Utvecklar arbetet efter barnens intresse och infallsvinklar	Ja	Vi hamnade i olika konstellationer utifrån ålder och intressen.
Avstämningar i kvalitetsverktyg	Ja	Avstämningarna hjälpte oss att se hur långt vi hade kommit.
Läsa böcker i ämnet	Ja	Vi anpassade läsvilorna efter barnens ålder och mognad.
Boksamtal	Ja	Vi kände att det var ett bra sätt att fånga upp barnens tankar.
Analysera dokumentationer	Ja	Det gav oss en djupare förståelse för barnens tankar.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

7. Bilagor

7.1 Bilaga 1 – Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning..

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasseri. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den

som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Bilaga 2 – Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektorer för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektorer ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska präglade verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Bilaga 3 – Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Sektor utbildning/Elevhälsa.